

ВАГІНАЛЬНИЙ ПРОЛАПС У СОБАК: ПРИЧИНИ ПОШИРЕННЯ, ОСОБЛИВОСТІ КЛІНІЧНОГО ПРОЯВУ І ЛІКУВАННЯ

Зима Іван Вікторович,
Магістр

Іванов Кирило Валентинович,
здобувач вищої освіти

Пірожкова Єлизавета Євгеніївна,
здобувач вищої освіти

Рябоконт Віталій Миколайович,
старший викладач

Корейба Людмила Володимирівна,
к.вет.н., доцент, ДДАЕУ

**Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро,
Україна**

Вагінальний пролапс характеризується частковим чи повним виверненням стінок піхви через статеву щілину назовні, що частіше реєструється у собак під час тічки, і рідше – під час щенності.

Причинами даної патології є розслаблення паравагінальної клітковини, яка фіксує піхву, внаслідок підвищення внутрішньочеревного тиску, проносів і запорів. Сприяють огріхи в годівлі й утриманні, а саме мінеральне голодування, гіповітамінози, відсутність моціону; дистоція родів (крупноплідність, багатоплідність); виснаження, старість і т.п.

Діагноз ґрунтується на даних анамнезу та акушерсько-гінекологічного дослідження. При постановці діагнозу на вивернення піхви виключають пухлини (лейкоміоми і венеричної саркоми, що реєструються у молодих собак під час проєструсу чи еструсу [1-5]).

Згідно даних деяких авторів переважно реєструється часткове випадіння піхви при якому із статевої щілини вип'ячується її верхня чи нижня стінка рожево-червоного кольору у вигляді овалоподібної складки [1-3, 5].

За даними різних авторів та нашими дослідженнями особливості розвитку гіперплазії наступні:

- гіперплазія (вип'ячування стінок піхви) виникає на пізній стадії проєструсу і ранній стадії еструса, коли стінка піхви потовщується;

- в деяких собак вивернення піхви виникає під час першого статевого циклу, в інших – під час одного з наступних;

- за певних умов може вип'ячуватись вся піхва, однак частіше спостерігається випинання її дна.

- пролапс піхви стан може викликати нетримання сечі у собак, що виникає в результаті випадіння каудальної частини уретри.

Деякі автори вказують на те, що до гіперплазії схильні такі породи собак, як: Боксер, Мастіф, Німецька вівчарка, Веймаранер, Лабрадор-ретривер, Сенбернар, Ердельтер'єр, Англійський бульдог, Спрінгер-спаніель, Уокер-хаунд [1, 3, 5].

Ми реєстрували вагінальний пролапс у таких порід собак як сенбернар, ньюфаундленд, французький бульдог і у самок шпіца.

За вагінальної гіперплазії розростання слизової оболонки піхви, що відбувається на дні піхви біля передньої частини уретри, відбувається під час або безпосередньо перед «течкою» у собаки; це результат естрогенної стимуляції. Найбільш поширеною ознакою цього стану є маса, що виступає з вульви (фото 1).

Фото 1. Розростання слизової оболонки за вагінальної гіперплазії у собаки

Спочатку поверхня гладка і блискуча, але при тривалому впливі стає сухою та з'являються тріщини.

Однією з причин вивернення піхви (фото 2) є зтяжного щеніння з виведенням великих плодів і натужуванням тварини під час другої стадії родів.

При вагінальній гіперплазії ділянка стінки піхви, розміщена попереду отвору уретри, набуває куполоподібного вигляду та вип'ячується з петлі. Основною ознакою є порушення акту сечовиділення, що спостерігається дуже

рідко і проявляється у вигляді дизурії, анурії. При цьому тварина відчуває себе дискомфортно, вилизує поверхню стінки піхви, що виступає за межі піхви та петлю. Слизова оболонка буває ушкодженою різними предметами і пересихає.

Гіперплазія першого типу – це невелике випинання стінки піхви, навіть якщо вона не виходить із вульви; для гіперплазії другого типу характерно випинання вагінальної тканини зі статевої щілини; гіперплазія третього типу характеризується кулеподібним утворенням тканин вивернутої піхви (фото 3).

Фото 2. Ознаки вивернення піхви у собаки після виведення плодів

Фото 3. Клініка гіперплазії стінок піхви третього типу

Лікування хворих собак з пролапсом піхви може проводитись за кількома напрямками і має відповідні результати:

- консервативне лікування зменшує орган в об'ємі і після закінчення статевого циклу настає спонтанне одужання;
- оваріогістеротомія усуває виникнення статевого циклу і, відповідно, гіперплазію стінок піхви;
- за гіперплазії піхви природне парування ускладнюється тим, що статевий член пса вводиться вертикально у випячену частину піхви самиці, а не в статеву;
- вивернуті стінки піхви можна видалити хірургічним шляхом під час еструса, коли ознаки захворювання найкраще виражені;
- собаку можна допускати до в'язки за першого статевого циклу, що настає після операції, рецидив за такого стану зустрічається дуже рідко.

При неповному випаданні піхви її основу, що випала, перев'язують гумкою, або накладають лігатуру внаслідок чого перев'язана тканина відмирає і через 6–10 діб відпадає. Попередньо катетеризують сечовий міхур (фото 4).

У жодному разі тканину після проведеного лікування не відрізають так як виникає кровотеча.

Фото 4. Катетеризація сечового міхура за оперативного лікування вивернення піхви у собаки

За часткового випадання піхви з появою ознак родів необхідне виконання кесаревого розтину. В окремих випадках, коли піхва випадає повністю, для її вправлення потрібно розширити вульву у вигляді розрізу промежини

(перинеотомія). Вправивши стінки піхви, її фіксують за допомогою накладання циркулярного шва на межі піхви та присінка, намагаючись при цьому не пошкодити сечівник. Після цього рану промежини зашивають двома рядами швів: з боку слизової оболонки – кетгуттом, а з боку шкіри – шовком. Перед родами накладений циркулярний шов видаляють.

Отже, оваріогістероектомія за гіперплазії піхви є ефективним методом лікування хворих сук.

Показаннями до виконання оваріогістероектомії є вагінальний пролапс піхви із травмованою слизовою оболонкою; з неускладненим виверненням першого і другого типів з метою попередження рецидиву.

Консервативне лікування проводиться у вагітних собак за бажанням власника з метою попередження травм і пошкодження тканин піхви та попередження занесення інфекції, розвитку патогенної мікрофлори й запальних процесів у геніталіях.

Список літератури

1. Алан, М., Четин, Ю., Сендаг, С. И Эски, Ф. (2007) Истинный вагинальный пролапс у суки. Наука о репродукции животных, 100, 411-414.
2. Аваллоне Г., Пеллегрини В., Мускателло Л.В., Роккабьянка П., Кастеллани Г., Сала С., Тесилла М., Валенти П., Сарли Г. Гладкомышечные опухоли собак: клиничко-патологическое исследование. Вет Патол. 2022 г.; 59: 244-255.
3. Бродей Р.С., Роззель Дж.Ф. (1967) Новообразования матки, влагалища и вульвы собак: клиничко-патологическое исследование 90 случаев. J Am Vet Med Assoc. 151(10): 1294-1307.
4. Поширення та особливості клінічного прояву трансмісивної венеричної пухлини у собак / О. Г. Турова, Л. В. Корейба, Н. В. Алексеева, Ю. В. Дуда // Advancing in research, practice and education : XVIII International Scientific and Practical Conference (Florence, May 10-13, 2022) / Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua”. – Florence, Italy, 2022. – С. 672-675.
5. Magne ML, Hoopes PJ, Kainer RA, Olson PN, Histed PW, Allen TA, Wykes PM, Withrow SJ. (1985) Карциномы мочевыводящих путей, поражающие влагалище и преддверие у собак. J Amer Anim Hosp Assoc 21: 767-772